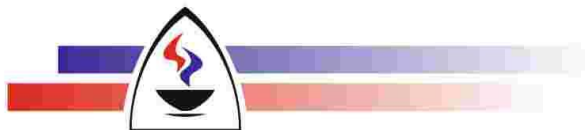

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Potraviny a výživa - Ovoce

Název školy	SŠHS Kroměříž
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0911
Autor	Ing. Petr Hajný
Název šablony	VY_32_INOVACE 10_POV
Název DUMu	POV.1004.1E
Stupeň a typ vzdělávání	Odborné vzdělávání
Vzdělávací oblast	Gastronomie
Vzdělávací obor	Potraviny a výživa
Vzdělávací okruh	Ovoce
Druh učebního materiálu	Prezentace
Cílová skupina	Žák, 16 - 19 let
Anotace	Prezentace komplexně seznamuje žáky s nejdůležitějšími druhy ovoce, jejich složením, významem ve výživě a uplatněním v gastronomii
Speciální vzdělávací potřeby	- žádné -
Klíčová slova	Ovoce, jádrové ovoce, peckové ovoce, bobulové ovoce, skořápkové ovoce
Datum	6.10. 2012

Střední škola hotelová a služeb
Kroměříž

Charakteristika potravin rostlinného původu

Ovoce a zelenina

- tato skupina potravin se vyznačuje nízkou energetickou hodnotou a vysokým obsahem minerálních látek a vitamínů
- zvláštní význam má pro činnost trávicího traktu lidského organismu i vysoký podíl vlákniny
- některé druhy ovoce a zeleniny jsou k dispozici téměř po celý rok v původním stavu
- spotřeba ovoce a zeleniny v naší republice dosud není uspokojivá a je nutné v tomto směru dosáhnout nápravy
- při přípravě pokrmů z ovoce a zeleniny je však třeba dbát na to, aby docházelo k co nejmenším ztrátám biologicky hodnotných látek

Ovoce

Ovoce rozdělujeme:

- jádrové ovoce
- peckové ovoce
- bobulové ovoce
- skořápkové ovoce
- citrusové ovoce
- exotické ovoce

Jádrové ovoce

Jablka - jsou u nás nejběžnějším domácím ovocem. Obsahuje vitamíny A,B1,B2,PP a vitamín C, který se nalézá nejčastěji pod slupkou. Je tam i velký obsah pektinu a vlákniny.

Trvanlivost a chuť jablek je závislá na druhu a stupni zralosti.

Hrušky - konzumují se buď syrovém, či ve formě kompotů, různých nápojů i sušené.

Obr.č.1: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Apples> Obr.č.2: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Alexander_Lucas_10.10.10.jpg

Kdoule se tvarově podobají jablku, připravují se z nich kompoty, rosoly.

Za syrova jsou nejedlé.

Obr.č.3: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Cydonia_oblonga_-_K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-049.jpg

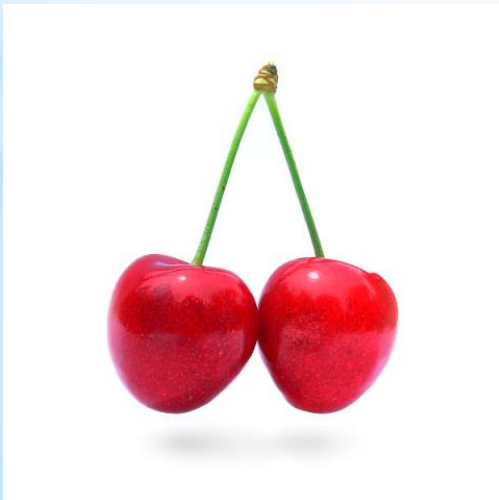
Peckové ovoce

Tato skupina ovoce má vyšší energetickou hodnotu. Nevýhodou tohoto ovoce je jeho malá trvanlivost - z těchto důvodů se hojně konzervuje.

Třešně - mezi nejoblíbenější druhy patří tzv. chrupky a srdcovky.

Višně se vyznačují nakyslou chutí a intenzívně zbarvenou šťávou. Višně jsou velmi choulostivé na skladovací podmínky, snadno podléhají zkáze.

Švestky se konzumují v syrovém stavu i po kuchyňské úpravě - na džemy, marmelády a zavařeniny. Často se konzervují, a to buď sušením, zmrazováním, nebo sterilizací.

Obr.č.4: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Cherries>

Obr.č.5: http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Prunus_domestica

Ryngle - slívy - nejoblíbenější jsou rynglotty a mirabelky. Konzumují se zasyrova, sušené či v kompotech.

Meruňky jsou velmi oblíbené vedle čerstvých zralých plodů také meruňkové kompoty, džemy apod. Svým složením se meruňky řadí mezi nejvýživnější ovoce.

Broskve se svým složením podobají meruňkám. Pecky broskví obsahují jedovatý amygdalin.

Obr.č.6: http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Prunus_domestica_subsp._Syriaca

Obr.č.7: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Apricots>

Obr.č.8: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Peaches>

Bobulové ovoce

Tato skupina ovoce se vyznačuje vysokou biologickou hodnotou využitelností.

Rybíz - nejvyšší obsah vitamínu C má černý rybíz.

Obr.č.9: http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Ribes_rubrum

Angrešty

Jahody - velkoplodé (zahradní),
- lesní

Obr.č.10: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Gooseberries> Obr.č.11: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Strawberries>

Maliny - připravuje se z nich šťáva, džemy a protlaky

Obr.č.12: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Raspberry>

Ostružiny

Brusinky jsou poměrně trvanlivé

Borůvky

Šípky jsou ceněny kvůli svému vysokému obsahu vitamínu C.

Obr.č.13: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blackberries_on_bush.jpg Obr.č.14: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:BlueberriesBig.jpg> Obr.č.15: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Rosa_rubiginosa_hips.jpg

Hroznové víno má kulaté plody se šťavnatou dužinou. Nejobecněji je dělíme na víno určené ke konzumaci (stolní vinné hrozny) a druhy určené k výrobě moštů a vín.

Obr.č.16: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Vitis_vinifera_-_K%C3%B6hler%E2%80%93s_Medizinal-Pflanzen-145.jpg

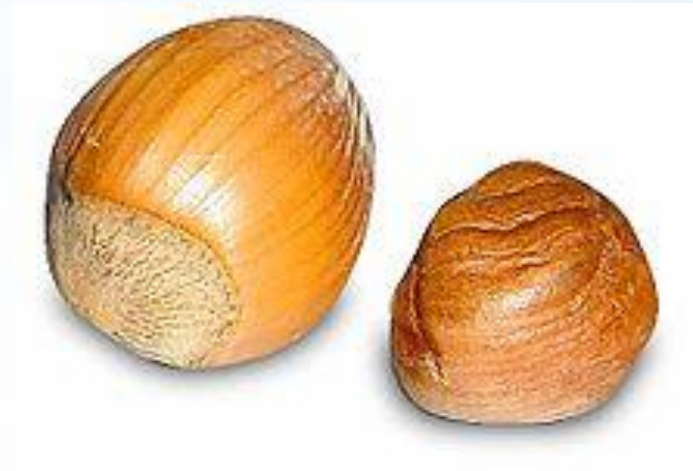
Obr.č.17: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Close_up_grapes.jpg

Skořápkové ovoce

V plodech tohoto ovoce je velký podíl tuku.

Vlašské ořechy - zralá jádra ořechů se často používají při přípravě pokrmů a různých druhů pečiva.

Lískové oříšky se užívají zejména v cukrářské výrobě.

Mandle je název pro jádro pecky plodu mandloně obecné, rostoucí v subtropích. Mandle se často označuje jako oříšek, botanicky je však mandloň peckovice. Nejčastěji se konzumují jako pochutiny k vínu, ale i součást složitějších jídel (saláty, vánoční pečivo atp.). Jedí se buď s hnědou slupkou, loupané nebo rozemleté.

Obr.č.21: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Almonds>

Obr.č.20: <http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Almonds>

Jedlé kaštiny - syrové plody jsou mdlé moučnaté a mají trpkou chuť, vařením či pečením však získávají příjemnou nasládlou chuť. Jedlé kaštiny se užívají k přípravě nugátů.

Obr.č.22: http://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Castanea_sativa_fruit

Para ořechy - jsou sušená zralá semena stromu juvie ztepilé. Jsou 30 až 60 mm dlouhé, převážně trojboké, s ostrými hranami. Bílé jádro obsahuje až 40 % oleje, má jemně nasládlou chuť a snadno žluknou.

arašídý (burské oříšky) - jsou sušené plody podzemnice olejně. Pro se arašídý praží. Na trhu jsou neloupané arašídý a jádra arašídů.

kola ořechy

Obr.č.23: <http://commons.wikimedia.org/wiki/File:BrazilNut1.JPG>

Kešu ořechy - z tropického stromu ledvinovníku západního, původem z Ameriky.

Obr.č.25: http://commons.wikimedia.org/wiki/Anacardium_occidentale?uselang=cs

Pekanové ořechy - semena ořechovce pekanového, původem ze Severní Ameriky. Semena podobná vlašským ořechům.

Otázky

- * Jaký je význam ovoce ve výživě?
- * Vyjmenuj jednotlivé skupiny ovoce.
- * Charakterizuj jádrové ovoce.
- * Do které skupiny patří mandle a jaký je jejich význam?
- * Charakterizuj skořápkové ovoce.

Zdroje

*Wikipedie

*Wikimedia Commons